

Forfatter: Ewald, Johannes

Titel: Johannes Ewalds samlede skrifter

Citation: Ewald, Johannes: "Johannes Ewalds samlede skrifter", i Ewald, Johannes: *Johannes Ewalds samlede skrifter*, Gyldendal, (1969), s. 117. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-ewald04val-shoot-idm139761564103968/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Johannes Ewalds samlede skrifter

DE BRUTALE KLAPPERE. ET TRAGI-COMISK FORSPIL, TIL BRUG FOR DEN KONGELIGE DANSKE SKUEPLADS

(1771)

HANDLENDE PERSONER

BÜRGERSCHECK. ERAST.
BISTER. VERTEN.
RECHTBRUDER. VERTINDEN.
KLAPHANNS. KJELDERPIGEN.
SOLDATER OG MATROSER.

SKUEPLADSEN ER I ET VERTSHUUS.

FØRSTE OPTRIN

BÜRGERSCHECK. BISTER. RECHTBRUDER OG KLAPHANNS

(De sees stiddende ved et Bord, med Vinfasker og Glas for dem.)

BÜRGERSCHECK

(Til Bister.)

20 **S**A Broder! — klink! og høit! — stem i med Løve-
Toner! —
Høit! — længe leve vi, den fine Smags Dragoner! —
Dæden, som trodser os! dæ hver Coleurdeloup! —
Dæ hver en Pibere! — — — Hvad Fanden, sover du? —

BISTER

25 **H**a! — jeg er stum af Harm, — at mangel Bog-Orm
vover,

At tænke for sig selv — det undres ingen over —
Det var ja der' Natur, og naar misundte vi
En Muldvarp, en Fedant, det Støv han roder i? —
30 **H**vad er vel Hierne-Spind mod galoneerte Hatte? —
Og lad dem i der' Krog forkradse sig, som Katte! —
Og skrige — den er gal — den væver — den har
Ret! —

35 **S**aa Broder, faa den Skam, derskal fortryde det! —
Men — at de offentlig, og paa Parterrets Bænke —
Fordømt — saa nær ved os, tør sige hvad de tænke —

Ret give Tonen an — og lade sig forstaae,
 Med Mishag eller Roes, før vi har tænkt derpaa! —
 At en, som til sit Neb er fuld af græske Gloser,
 Tør derfor sige, hvad han laster eller roser,
 Og — som vi ei var hos — og selv slaae Lyd til s

Krig! —

Det Broder Bürgerschreck, kan evig ærgre mig. —
 Gid Fanden tage mig, og hans Journal tillige,
 Om jeg forstaaer et Ord, af alt hvad han vil sige! —
 Hvad er Dramatisk? — Ha! — det være Fuchasers

Sorg! —

Sligt, Broder, har vi glemt — du veedst — i Mek-
 lenborg —

Hvem veed? — Hvad er det Snaus? — (TU Rechtbruder.)
 Siig frem! —

RECHTBRUDER

Ret Broder Bister! —

Spot kun! — Jeg bander selv den evige Magister —
 Hvor nær den græske Hund — min stakkels Podex
 fandt; 20

Hvor nær han havde gjort mig til en lærd Pedant. —
 Det er mig, som en Drøm — jeg siger det med
 Skamme —

Jeg troer, Dramatisk og Grammatisk er det samme,
 Som man med meer kan see, af Verba Stephani! — 25

BISTER

O tie for Himlens Skyld med det Pedanterie! —
 Græsk er mig Gift og Pest — — (TU Bürgerschreck.) Klink
 Broder! —

BÜRGERSCHECK Paa Parole. 30

Rechtbruder lugter og forbandet af sin Skole! —
 Hans Lærdom dræber en — — (Man klinker med Rechtbruder.)
 Sa døe Gram- -

RECHTBRUDER mattica! — 35

BÜRGERSCHECK

Hør atter! — Fanden veed, hvor han kan faae det
 fra! —

Dog falder et mig ind -- hvad Brødre, om vi satte,
 For Spøg, Rechtbruder ud paa disse græske Kat-
 Parbleu en artig Jagt! te? --

5 KLAPHANNS
 Ha bravo! --

RECHTBRUDER Du har Ret. --

Men, schlag das Wetter drein, om jeg fordrager
 10 Forstaaer du mig? -- det! --

KLAPHANNS
 Encore.

BISTER
 15 For Fanden! --

BÜRGERSCHECK Nu -- jeg vilde,
 At denne Viln blev Gift, om det var meent saa
 ilde! --

20 Men seer I -- Blod er Blod -- gik vi lemfældigt frem,
 Og viiste dem en Lærd, som kunde feie dem --
 Som raabte kun paa Græsk: Dum-Hoved hold din
 Pibe! --

Hvad gielder, at de saa blev heslig bragt i Knibe? --

25 Hvad, om vi lod dem kun saa hemmelig forstaae,
 At vi var Lærde nok, naar det kom an derpaa? --
 Thi, Brødre -- alt om alt -- hvor mange Lorbær
 henter,
 En Helt, som en af os fra lurvede Studenter? --

30 RECHTBRUDER
 Nel, du har Ret deri --

BÜRGERSCHECK
 Hvad tabte vi? -- Hvad, om de peeb i Fred? --

35 RECHTBRUDER
 Parbleu! -- jeg troer, jeg piber med! --

BÜRGERSCHECK
 Som om vi leledes! -- det er en Skam for Fanden,
 40 At trække Sværdet for en Bog-Orm mod en an-
 den! --

Det er en Cavailler vel magtpaaliggende,
Om der er Sands og Smag i en Comoedie! —
Naar jeg betænker ret — Gotts Blitz! — Hvad vil
  min Fige? —
Hvad vil min Onkel Trumpf! — Hvad vil Græv ⁵
  Schnurbart sige, —
I Fald de drømmer om, at vi maaskee forstaae
Et Ord af alt det Væv vi slaaes og bande paa? —
Først Kurven var mig vis — Og Trumpf den gamle
  Fuger, ¹⁰
Vil lukke Pungen til de første fire Uger! —
Og Schnurrbart! — »Pful, den Krig! — hvor lug-
  ter den af Blæk! —
»Hvor borgerligt! — gemcent! —«

  RECHTBRUDER ¹⁵

  Ret Broder Bürgerschreck! —

  BISTER

Nu Himmel! — Jeg har taugt — hæ! — hvi jeg ikke
  trykker
Mit Glas? Og knuser det i Millioner Stykker? — ²⁰
Ha, hvi jeg ikke slaaer Viin, Flasker, Stoel og Bord,
Ti tusind Mile ned i den fordømte Jord? —
Saa Bister! — det er Tid — lad hvert et Blæk-Horn
  vove,
At foreskrive dig, og hele Verden Love! — ²⁵
Lad hver en Skoele-Orm kun dristig sige dig:
Det vil jeg pibe ud; thi det mishager mig! —
Ha Himmel! — Før forgaae Studenter og Solda-
  ter! —
Før tage Fanden selv Parterre og Theater! — ³⁰
Før gid jeg blive Græsk, før jeg fordrager det! —
Hvad? — Bister en Cujon? —

  RECHTBRUDER

  Ret Broder, du har Ret! —

  BISTER ³⁵

Men du, Hr. Bürgerschreck! — at prale, bande,
  drikke.

DE BRUTALE KLAPPERE 121

Gjør ingen Helt endnu — og andet kan du ikke! —
Men om du skeiter ud, saa denne — — (Han peger paa
Kaarden.) det er reent —

BÜRGERSCHECK

5 Nu Broder! — paa min Slekt! — det var ei ilde

Og Klaphanns? — BISTER meent! —

KLAPHANNS

10 Denne Haand, den føler det desverre;
At jeg i femten Aar har klappet paa Parterre;
Døm, om jeg skaaner den; og om den hviler nu;
Da Klap er Dolke-Stik for hver Coleurdeloup? —

BISTER

15 Saa Brødre! - Bürgerschreck, hvortil den tvungne
Latter? —

BÜRGERSCHECK

Hvor skal vi prelle dem! —

BISTER

20 Nu kiender jeg dig atter —
Hør! — troer du, at jeg har Forfatteren saa kjær,
At jeg af Venskab tog mig denne Sag saa nær? —
Hvad? — Eller troer du, at jeg blev hans Vaaben-

25 Fordi hans - - hvad det er — hans Efterspil be-
drager, hager? —

Nei! — lad det være skjønt! — Hans Ret lad være
størst! —

Men, om det faldt mig ind — Farbleu! — saa peeb

30 Men først! — min Broder — først! — thi mig og os
jeg først! —
tilkommer,

Den Ret i slig en Sag, at være første Dommer. —
Lad En kun reise sig, og sige derimod! —

35 Ha! — jeg forstaaer min Stok — og denne Frygt
er god! —

Lad Stykket være mat, og uden Sands og Orden,
Af alle Skuespil, det dummeste paa Jorden! —
Galt eller ypperligt — det være født af Had,

Af Hævn, af Billighed, og Himlen veed af hvad! —
Hvad bryder jeg mig vel, om slige Bagateller? —

BÜRGERSCHECK

Jeg tænker ei derpaa. —

KLAPHANNS

5

Jeg paa min Siel ei heller. —
Jeg klapper lige fuldt. —

RECHTBRUDER

Ja, Broder du har Ret! —

BISTER

10

Men lad dem knye derom! — ha! — lad dem vove
det! —

Hr. Bog-Orm — fra vort Vink skal du ærbødigt
hente

Tilladelse til sligt! — saa længe skalt du vente! — 15

Og om vi fløite saa engang for Tidsfordriv;

Piv saa! — piv hvem dervill! — og hele Verden piv! —

Skienk Broder! —

BÜRGERSCHECK

(Han tager til Plasken og finder at den er tom.)

20

Viin Hr. Vert! —

KLAPHANNS

Jeg tømmer alt min anden. —

BISTER

Ha, naar du har din Haand, hvad bruger du For- 25
standen? —

Herr Wirt! — zum Wctter! — Hei! — har Fanden
hævt sit Spil,

Og pebet Verten ud, hvor skal det saa gaae til? —

KLAPHANNS

30

Ha bravo, bravo! —

BÜRGERSCHECK

Hei! —

BISTER

Nu troer jeg, at han kommer. 35

DE BRUTALE KLAPPERE 123

ANDET OPTRIN

VERTEN (Han kommer travende ind.) DE FØRIGE

VERTEN

Nu veed jeg først, hvad Viin min tykke Mave rom-
mer.

⁵ Ihr Herren! — KLAPHANNS

Bravo Vert! —

VERTEN

¹⁰ Min Ven, forstaae mig ret!
De Fiorten gaee deri — men femten ikke slet —
Hei piber! — Pibens Skaal! —

BISTER

Hør Kammerat, du væver! —

¹⁵ VERTEN

Tirlit paa Hallings-Aas! — thi Stuen er for snever! —

KLAPHANNS

Nei klappe skal du — klap! —

VERTEN

²⁰ (Han klapper.)
Ha Bravo! — som en Mand! —

BISTER

Saa drukken, som han er, saa har han dog For-
stand.

²⁵ VERTEN

Det var en herlig Dag; — thi naar var mine Stuer
Saa fulde før, af —

BÜRGERSCHECK

Os? —

³⁰ VERTEN

Nei af —

BISTER

Coleurdelouer.

VERTEN

³⁵ For Fanden, nei! — af —

KLAPHANNS

Nu? —